

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

На основу члана 127 Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду и члана 128 Закона о високом образовању Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду именовало нас је на седници одржаној 4. јула 2018. у Комисију за преглед и оцену докторске дисертације коју је Јулија Шапић, мастер, предала под насловом ПРОСТОРНИ ФРАГМЕНТИЗАТОРИ У РУСКОМ ЈЕЗИКУ У ПОРЕЂЕЊУ СА СРПСКИМ, о чему подносимо следећи извештај.

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовao Комисију:

Комисију је именовало Наставно-научно веће Филолошког факултета на седници од 4. јула 2018. године.

2. Састав Комисије:

Ментор: др Предраг Пипер, редовни професор Филолошког факултета у Београду, Катедра за славистику

Ужа научна област: Руски језик

Датум избора у звање: 5. децембра 1991.

др Биљана Марић, доцент Филолошког факултета у Београду, Катедра за славистику

Ужа научна област: Руски језик

Датум избора у звање: 29.11.2016.

др Марина Николић, доцент Филозофског факултета у Приштини са седиштем у Косовској Митровици

Ужа научна област: Српски језик

Датум избора у звање: 7. 3. 2014.

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Јулија (Леонид) Шапић је рођена 1975. у Москви (Руска Федерација) где је завршила основну и средњу школу. Године 1998. дипломирала је на Московском државном универзитету „М. В. Ломоносов“ са звањем специјалисте – филолога-слависте, професора српскохрватског језика и словенске књижевности. Током основних студија учествовала је 1995. године на Међународном скупу слависта на Филолошком факултету Универзитета у Београду, а 1997. је боравила у Београду ради прикупљања грађе за дипломски рад. Диплома је нострификована 1999. године на Универзитету у Београду као одговарајућа дипломи Филолошког факултета и звању професора српског језика и књижевности.

Дугогодишњу праксу у областима наставе и превођења стицала је и усавршавала се у Наставном центру руског језика Московског државног универзитета „М. В. Ломоносов“, где је 2011. године стекла додатну специјалност професора руског језика за стране ученике и студенте.

Мастер студије је наставила 2014. на Универзитету у Београду. Завршни мастер рад „Фразеологизми са семантиком времена у руском и српском језику“ је рађен под менторством проф. др Предрага Пипера и одбрањен је 2015. године. Исте године уписала се на докторске студије на Филолошком факултету у Београду. Све испите на мастер и докторским студијама положила је са оценом 10.

Током 1999. радила је као преводилац и сарадник Фонда за помоћ народу Југославије „Славомир“ у Москви, а од 2000. се активно бави наставом руског и српског као страног, усменим и писменим превођењем у Москви и Београду.

Почев од 2012. ради као професор руског језика и српског језика у Руском центру за науку и културу у Београду.

Учествовала је на научним конференцијама: „Одиннадцатый международный симпозиум МАПРЯЛ 2014» (Велико Трново, Бугарска), Международная научная конференция „Основные тенденции развития русского и других славянских языков в современном мире“, 2014. (Трнава, Словачка), Научни симпозијум у оквиру 55. скупа слависта Србије, 2017. (Београд, Србија), III Международный Ливадийский форум “Русский мир и русский язык: исторические корни, направления развития“, 2017. (Јалта, Русија).

Објавила је следеће радове:

Шапић, Јулија Л. „О просторним фрагментизаторима у руском језику.“
Славистика, 2017.

У коауторству:

Кузьменкова В.А., Шапич Ю.Л. «Грамматика русских народных сказок». Основные тенденции развития русского и других славянских языков в современном мире. Сборник научных трудов по материалам международной научной конференции 15–16 мая 2014 г. (2014): 190–196.

Кузьменкова В.А., Шапич Ю.Л. «Лингвокультурологический потенциал русских сказок (в аспекте преподавания русского языка как иностранного).» МАПРЯЛ 2014. Одиннадцатый международный симпозиум. Доклады и сообщения (2014): 483–487.

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПРОСТОРНИ ФРАГМЕНТИЗАТОРИ У РУСКОМ ЈЕЗИКУ У ПОРЕЂЕЊУ СА СРПСКИМ

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација Јулије Шапић поред Увода дисертација садржи четири главе, закључак и одељке о коришћеним изворима, цитираној литератури, а садржи и један прилог.

Основни део дисертације чине главе:

I Релевантни теоријско-методолошки аспекти истраживања;

II Подсистем просторних фрагментизатора;

III Приказ елемената структуре подсистема просторних фрагментизатора;

IV Преводна еквиваленција просторних фрагментизатора на бази књижевних текстова.

Закључна глава садржи низ прегледно и убедљиво изложених закључака.

Обиман списак коришћених извора и исцрпна библиографија цитираних радова потврђују чврсту емпиријску и теоријску утемељеност истраживања.

Прилог, којим се дисертација завршава, представља регистар свих у дисертацији анализираних просторних фрагментизатора у оба језика.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

У Уводу докторске дисертације *Просторни фрагментизатори у руском језику у поређењу са српским* дефинисан је основни предмет истраживања, проблемска област која није раније била монографски обрађивана као целина, а сасвим је делимично и недовољно била истраживана у појединим аспектима – сегмент семантичке категорије простора у слици света каква је вербализована и граматикализована у савременом руском књижевном језику у поређењу са српским у подсистему просторних фрагментизатора, једном од подсистема језичких средстава којима се у оба језика изражава семантичка категорија простора.

Предмет прве главе докторске дисертације Јулије Шапић је теоријско-методолошки оквир анализе која следи. У вези с тим систематски су размотрени основни појмови теорије семантичких локализација, која се у дисертацији примењује и развија. Доследно се издвајају и систематизују карактеристике израза са просторним значењима имајући у виду разноврсност лингвистичке литературе која се бави овом проблематиком и различите погледе на ту појаву. Даље се у уводном делу разматрају и оквири референције као геометријске репрезентације простора помоћу којих језички вршимо просторну локализацију и коју чине просторне координате неопходне за ситуирање објекта локализације – вертикална, фронтална и латерална оса.

У тој глави посебна пажња посвећена је теорији семантичких локализација и метајезику те теорије. Разматрају се и примерима убедљиво поткрепљују појмови објекат локализације, локализатор и оријентир; локативност и перлативност, адлативност и аблативност; екстралокализација и интралокализација; вертикална и хоризонтална локализација, фронтална и латерална локализација, централна и периферна локализација, проксимална и дистална локализација, на којима се заснива анализа која следи. У том делу дисертационог истраживања указује се и на сродна теоријска проучавања семантичке категорије простора која су настала и даље се развијала у окриљу когнитивне лингвистике с посебним освртом на њихов појмовно-термиолошки апарат. Истиче се да семантичка категорија простора, и у руском и у српском језику, као и у другим словенским и многим несловенским језицима, обухвата развијене подсистеме језичких јединица различитих нивоа, заступљене у свим реченичним члановима и у скоро свим врстама речи, а скоро сви изрази са просторним значењем, који се већином одликују и релативно високом фреквентношћу, имају семантички потенцијал означавања непросторних односа, што све даје категорији простора посебан статус у систему семантичких категорија. Нагласак се ставља на начине транспоновања просторних критеријума у непросторне сфере, првенствено коришћењем механизма метафоре и метонимије.

Посебна пажња у првој глави основано је дата релевантним теоријско-методолошким аспектима контрастивних проучавања семантичке категорије простора, с посебним

освртом на антропоцентричност језичког осмишљавања просторних релација и на специфичности функционално-семантичког поља локативности.

Друга глава дисертације *Просторни фрагментизатори у руском језику у поређењу са српским* посвећена је подробној анализи просторних фрагментизатора у руском и у српском језику посматраних као засебан подсистем у сложенем систему језичких средстава којима се у оба језика изражавају просторни односи.

Та глава доноси дефиницију просторних фрагментизатора (речи и изрази, који означавају део неког унутрашњег или спољашњег простора а који сами не могу бити релативно самостални простор већ су фрагменти неке просторне целине) као и критеријуме за издвајање и класификацију просторних фрагментизатора, у оквиру које су описани и објашњени једночлани и двочлани просторни фрагментизатори те именички, придевски и прилошки просторни фрагментизатори, после чега се прелази на питање инвентаризације просторних фрагментизатора у руском и у српском језику, на однос између просторних и временских фрагментизатора, на прелазне случајеве као и на стилска ограничења у употреби просторних фрагментизатора, а затим на питање места просторних фрагментизатора у синтаксичкој и у семантичкој структури реченице; на однос према категоријалној ситуацији просторне локализације и на функције просторних фрагментизатора у изражавању директивности и локативности; најзад на зависност употребе просторних фрагментизатора од карактеристика целине денотиране просторне ситуације).

У другој глави се такође уверљиво истиче да структура категорије простора у језику испољава у начину на који је простор у слици света датог језика семантички рашчлањен помоћу фрагментизатора и других просторних израза. Размотрени су и парадигматски и синтагматски односи између подсистема просторних фрагментизатора и других, сродних подсистема јединица којима се изражавају значења места и правца (пре свега, подсистема заменичких и незамењивих прилога, али и предлошко-падежних конструкција) полазећи од чињенице да се подсистеми са просторним значењем и у руском и у српском језику често преплићу, али и од чињенице да су у различитим језицима поједине просторне димензије осмишљене са различитим степеном подробности и са различитим степеном могућности означавања истог аспекта просторног односа различитим језичким средствима.

Документовано је такође истакнуто да је најопштији домен у који се пресликавају просторне релације време, али да је спацијалност изворни домен метафоричког изражавања и других специфичнијих домена које би у посебним истраживањима ваљало анализирати.

Трећа глава докторске дисертацију Јулије Шапић има за циљ опис и анализу елемената структуре подсистема просторних фрагментизатора у дата два језика. Прво су размотрени просторни фрагментизатори са значењем 'горњи део' или 'доњи део' и то у форми лексикографских портрета (сагласно појму који је увео Ј. Д. Апријан) речи у функцији просторних фрагментизатора, а затим је добијени опис обогаћен информацијама статистичке природе на основу грађе коју пружа електронски Национални корпус руског језика. Анализирана је употреба просторних фрагментизатора са значењем 'горњи део'–'доњи део' са различитим типовима локализатора као и семантика граматичких конструкција са учешћем просторних фрагментизатора са значењем 'горњи део'–'доњи део'.

Затим су истим методолошким поступком размотрени просторни фрагментизатори са значењима ‘предњи део’ или ‘задњи део’ такође у форми лексикографских портрета лексема у функцији просторних фрагментизатора са значењем ‘предњи део’ – ‘задњи део’ и указивањем на податке статистичке природе, а затим и употреба просторних фрагментизатора са значењем ‘предњи део’ – ‘задњи део’ са различитим типовима локализатора и то посебно у лексичко-семантичким групама са значењем отвореног простора. Испитана је такође семантика других граматичких конструкција с учешћем просторних фрагментизатора са значењем ‘предњи део’ – ‘задњи део’ као и исказивање значења екстралокализације.

Посебан део треће главе посвећен је просторним фрагментизаторима са значењима ‘центар’ или ‘периферија’, где су просторни фрагментизатори, као и претходно, описани у форми лексикографских портрета пропраћених подацима статистичке природе на основу електронског Националног корпуса руског језика, а затим и употреба просторних фрагментизатора са значењима ‘центар’ или ‘периферија’ са различитим типовима локализатора, посебно када је реч о просторним фрагментизаторима у лексичко-семантичким групама са значењем отвореног простора. Даље се описује семантика граматичких конструкција са учешћем просторних фрагментизатора са значењима ‘центар’ или ‘периферија’.

Исти поступак примењен је у анализи просторних фрагментизатора са значењем ‘страна’, с посебним освртом на питања исказивање односа посредне локализације или екстралокализације.

Такву структуру има и одељак о просторним фрагментизаторима са значењем ‘унутрашњи део’ или ‘спољашњи део’ као и завршни одељак у трећој глави који има за предмет просторне фрагментизаторе са значењима ‘даљина’ или ‘близина’.

За разлику од прве три главе у којима су испитани парадигматски односи и датом подсистему, у четвртој глави предмет су подробно размотрени синтагматски односи посматрани из угла преводне еквиваленције просторних фрагментизатора на корпусу књижевних текстова и илустровани обиљем функционалностилски разноврсних примера.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Шапић, Јулија Л. „О просторним фрагментизаторима у руском језику.“
Славистика, 2017.

VII ЗАКЉУЧЦИ, ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Дисертационо истраживање Јулије Шапић *Просторни фрагментизатори у руском језику у поређењу са српским* резултирало је релевантним закључцима. Истраживање је, пре свега, показало је да се подсистеми просторних фрагментаризатора у дата два језика одликују релативно високим степеном подударности и да се просторни фрагментизатори у оба језика, по правилу, исказују средствима истог категоријалног нивоа, али да у појединим случајевима долази до међујезичке некореспондентности, нпр. руском именичком изразу *в сторону* еквивалентан је у српском језику предлог *према*, руском прилогу *наверху* у српском језику одговара именички израз *на врху* и сл. Таква

варијативност језичких средстава има јединствену унутрашњу когнитивну основу уобличену у неколико семантичких бинарних опозиција.

Истраживање је резултирало и закључком да су јединице датог подсистема нарочито подесне за исказивање односа просторне интралокализације захваљујући односу парцијалности, који је инхерентан појму просторне фрагментаризације. Чак се и односи изван граница локализатора могу граматички оформљавати по аналогiji с називима делова целине – беспредложном генитивном конструкцијом, у којој се назив просторне целине налази у облику зависног генитива (нпр. у рус. *высь небес*). У таквим случајевима екстралокализација се не исказује помоћу посебног граматичког модела, него употребом одговарајућих лексичких јединица. Просторни фрагментизатори те групе не формирају конструкције са предлошким изразима које би означавали односе екстралокализације (уп. неприхватљивост у руском језику израза *в выси от, или ?*в вышине между*, за разлику од *в стороне от*, *в середине между* и сл.).

Истраживање је показало да просторни фрагментизатори са значењима ‘горњи део’ или ‘доњи део’ имају у основи семантичку опозицију *верх/низ*. У руском језику су разноврснији микросистеми просторних фрагментаризатора за „горњу зону“ (*верх*, *верхушка*, *вершина*, *высь*, *высота*, *вышина* и двочлане конструкције), а слабије су развијени фрагментизатори за „доњу“ зону (*низ*, *глубь*, *глубина*), док је на међујезичком плану микросистем руских просторних фрагментаризатора са значењем горње локализованости боље развијен од микросистема одговарајућих просторних фрагментаризатора у српском језику. У прилог томе говори скромнији инвентар именица са значењем ‘горњи део’ у српском језику (*вис*, *висина* и двочлани просторни фрагментизатори) и одсуство именице супротног значења (формалног еквивалента руског *низ*).

Закључено је такође да у слагању с називима различитих целина просторни фрагментизатори испољавају одређене особине које су везане за тополошку припадност просторне целине чији део означавају. Неједнака развијеност чланова те опозиције и унутар сваког језика и на међујезичком нивоу проузрокује варијативност у превођењу и језичку асиметрију у неким од примера, што долази до изражаја у поређењу изворника и њихових превода.

Истраживање Јулије Шапић је, поред тога, показало да се лексичке јединице са значењима ‘предњи део’ или ‘задњи део’ користе за исказивање односа фронталне локализације предњом, односно, задњом страном локализатора. Разматрање тих јединица потврђује да су и за њих најкарактеристичнији односи „оријентир је део локализатора“. У оквиру те семантичке групе ни у руском, ни у српском језику не постоји просторни фрагментизатор који би се самостално, ослањајући се на лексичку семантику, користио за исказивање односа посредне локализације, односно, екстралокализације (попут *высь* у првој подгрупи). У подсистему просторних фрагментаризатора руског језика основна опозиција изражена је именичким антонимском паром *перёд – зад*, за које не постоје формални једночлани еквиваленти у српском језику, те се одговарајућа значења изражавају двочланим просторним фрагментаризаторима: *предњи део / предња страна; задњи део / задња страна*. С друге стране, у српском језику постоји група специфичних просторних фрагментаризатора (*прочеле, зачеле, чело, леђа, позадина, полеђина* и др.). У оба језика постоје просторни фрагментизатори са ужим значењима и функцијама и са јаче израженим ограничењем у слагању са просторним целинама – нпр., рус. *фасад* / срп. *фасада*. Просторни фрагментизатори те групе најчешће се слажу са просторним целинама

чији денотати поседују фасадну страну – човек, грађевине, транспортна средства, али могуће је и одређивање локализације помоћу спољашњих референтних оквира, нпр., посматрач.

Јулија Шапић је, даље, документовано закључила да се група просторних фрагментаризатора са значењем ‘центар’ – ‘периферија’ користи за исказивање односа унутрашње локализације центром или средином локализатора у оквирима просторне интралокализације. Подсистеми руског и српског језика приближно су једнаки у погледу инвентара „централних“ просторних фрагментизатора и више се разликују у погледу „периферних“ просторних фрагментизатора. Варијабилност „централних“ просторних фрагментаризатора у сличним конструкцијама (рус. *центр/середина*) може бити условљена стилском маркираношћу фрагментизатора. У тој групи се ствара више привативних опозиција, поред основне, коју у руском изражава антонимски пар *центр–периферия: середина–край, середина–конец, начало–конец, один край–другой край, центр–угол* и томе сл. Просторни фрагментизатори те групе комбинују се с називима и предметно-просторне и територијално-просторне семантике. Централним просторним фрагментизаторима супротстављени су у руском језику фрагментизатори *периферия, край, конец (кончик), угол*, а у српском језику су то *периферија, ивица, руб, крај, врх, угао / ћошак*, уз унакрсну синонимију са просторним фрагментаризаторима *чело, прочеље, зачеље*. Системи периферних просторних фрагментизатора у руском и српском језику нису симетрични, нпр. просторни фрагментизатори *край* и *крај* су еквивалентни формално, али нису еквивалентни семантички, мада се њихова значења у неким случајевима поклапају: *край стола = ивица, крај, руб стола; край пальто = руб капута; на краю города = на крају града; конец пути = крај пута; кончик језика = врх језика; подравнять кончики (волос) = поравнати крајеве (косе)* итд. Њихови односи се додатно компликују услед хомонимије као код именице *крај* са предлогом *крај* у српском језику, нпр. срп. *крај пута*, рус. *у дороги*.

У дисертацији се умесно констатује да лексеме *сторона* у руском језику и *страна* у српском поседују висок степен фреквентности и општости, и због тога су размотрене у засебном поглављу. Њихова основна функција је у исказивању латералне локализације, међутим, формирањем атрибутивних двочланих конструкција (са руским или српским атрибутима са значењем ‘горњи’, ‘доњи’, ‘предњи’, ‘задњи’) значење тих просторних фрагментизатора се мења и подређује атрибуту. Просторни фрагментизатори *сторона / страна* користе се у оба језика упоредо с њиховим синонимима рус. *бок / срп. бок*. Фрагментизатор *бок* је у руском језику мање заступљен него *сторона*, више је везан за означавање делова тела и зато се употребљава у категорији назива живих бића или предмета који су антропоморфни или зооморфни, односно, приближавају се својствима човека или животиње (имају инхерентну предњу страну, обли су итд.). У руском језику, у случајевима паралелне употребе *сторона* и *бок*, разлика је обично само стилске природе. У српском језику *бок* се употребљава ређе него *страна* у српском, и ређе него *бок* и *сторона* у руском. У српском језику не постоје двочлани фрагментизатори који би били аналогни руским *лицевая сторона, изнаночная сторона, тыльная сторонаи*, него се уместо њих употребљавају једночлане јединице *лице, наличје, позадина*. Поред тога, лексеме *сторона* у руском језику и *страна* у српском граде сложене предлоге који врше функцију оријентира за пренос односа посредне интралокализације („објекат није део локализатора”). У тој синтаксичкој функцији се констатује висок степен десемантизације лексема, које су и без тога веома уопштене по значењу.

У дисертацији Јулије Шапић такође се закључује да просторни фрагментизатори *внешность, внутренность, наружность, поверхность* у руском језику и *спољашњост, унутрашњост, површина* у српском представљају изразе семантичке опозиције интралокализованост/екстралокализованост. Просторни фрагментаризатори за локализацију спољашњом површином су на граници интра- и екстралокализације, јер преносе значај локализованости на граници предмета са другим предметом или спољашњом средином, и допуштају двојак интерпретације. У руском и српском језику они показују претежно заједничке одлике уз минималне разлике настале услед устаљености употребе и стицања неких семантичких нијанси (*внутренности* као ‘унутрашњи органе’ у руском, *унутрашњост* као ‘удаљено место, периферија’ у српском). *Поверхность* у руском и *површина* у српском имају високу употребну вредност и фреквентност, мада у свакодневном говору обично не постоји комуникативна потреба за таквим степеном фрагментизације. На слагање са просторним целинама које могу играти улогу локализатора у ситуацији локализације утичу тополошке особине назива тих целина, нпр., називи неких шупљих предмета слажу се са називом *унутрашњост*, а називи плоча ће имати само *површину*. Поред тополошких особина, од значаја је и функционалност простора у/на којем се прецизира локализација (нпр., нетипична је локализација спољашњом површином неке посуде).

Најзад, закључено је да просторни фрагментизатори са значењем ‘даљина’ – ‘близина’ чине посебну групу просторних фрагментизатора за исказивање односа посредне локализације (оријентир није део локализатора) и екстралокализације. Код њих долазе до изражаја односи проксималности и дисталности. Ни у руском, ни у српском језику семантизација основних значења лексема које врше ту функцију не ослања се на фрагментизаторе *страна* или *део*, него на лексему категоријалног значења *простор*. Оне често денотирају отворени простор који се поклапа с позицијом локализатора, када је у функцији локализатора употребљен просторни назив који заузима велику површину, што се види на примеру конструкција попут *в дали болот*. Тип локализатора и његове тополошке особине нису релевантни за употребу датих просторних фрагментизатора, и зато код разматрања дате групе примере они нису груписани према лексичко-семантичком типу локализатора.

Размотрене лексичкосемантичке подгрупе фрагментизатора често се мешају, што показују примери из књижевноуметничких текстова. Њихова значења не ретко прелазе категоријалне границе, излазећи такође изван граница конкретно-предметних области и прелазећи у метафоре, за чије разматрање ова диференцијација конкретних односа може бити корисна.

Спроведено истраживање убедљиво је показало постојање засебног и у науци раније неистраженог подсистема средстава за изражавање просторних значења у руском и у српском језику, чија је структура у многим обележјима изоморфна другим подсистемима језичких средстава за изражавање просторних значења, али је у много чему и специфична.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Посматрана у целини, докторска дисертација Јулије Шапић *Просторни фрагментизатори у руском језику у поређењу са српским* представља истраживање које је

чврсто утемељено и у теоријско-методолошком погледу и у погледу обима, структуре и релевантности грађе на којој се заснива. У њему је предмет истраживања подвргнут разуђеној анализи заснованој на више комплементарно постављених критеријума, тако да је на нов и битан начин и теоријски и практично осветљена проблематика просторних фрагментизатора у савременом руском и савременом српском књижевном језику.

Докторску дисертацију Јулије Шапић одликује не само добро одабран теоријски оквир истраживања и креативност у његовој примени, него и примерен начина приказивања и тумачења резултата истраживања.

Будући да се истраживање *Просторни фрагментизатори у руском језику у поређењу са српским* одликује вишедимензионалношћу проблематике, Јулија Шапић је користила више истраживачких метода и техника и ослањала се на више извора. Резултате свог истраживања она свуда убедљиво поткрепљује функционалностилски разноврсним језичким материјалом из примарних и секундарних писаних извора. Резултате анализе презентирала је разложно и убедљиво, поткрепљујући закључке до којих је дошао текстуалним и статистичким потврдама. Резултате свог истраживања Јулија Шапић тумачи објективно и непристрасно.

Иако је главни циљ њеног истраживања, који је она у потпуности остварила, био опис и анализа просторних фрагментизатора у руском и српском језику, Јулија Шапић се, поготову у уводном делу рада и у првој глави, бави и неким општијим питањима метајезика и методологије когнитивне лингвистике. Те нешто опширније теоријске дигресије можда на први поглед одударају од уже схваћеног предмета њене дисертације, али су и оне оправдане, јер би без доброг увида у теоријске основе истраживања методолошки поступак који је примењен у анализи могао остати недовољно објашњен (што Јулија Шапић на одбрани своје докторске дисертације може и посебно образложити).

IX ПРЕДЛОГ

Комисија за преглед и оцену докторске дисертације *Просторни фрагментизатори у руском језику у поређењу са српским*, коју је Јулија Шапић, мастер, предала на оцену Филолошком факултету у Београду, закључила је да, гледано у целини и у многим појединостима, та дисертација представља оригиналан и научно релевантан допринос проучавању руског и српског књижевног језика у области конфронтативне лексикологије и синтаксе.

Комисија стога предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да се докторска дисертација Јулије Шапић *Просторни фрагментизатори у руском језику у поређењу са српским*, прихвати и да се кандидат позове на одбрану.

Комисија:

др Предраг Пипер, редовни професор

др Биљана Марић, доцент

др Марина Николић, доцент

